

Chambre des représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1998 - 1999 (*)

29 AVRIL 1999

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

relative à la situation au Kosovo

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES RELATIONS EXTÉRIEURES (1)

PAR
M. Chokri MAHASSINE

- (1) Composition de la commission :
Président : M. Duquesne (A)

A. — Titulaires

C.V.P. MM. Cauwenberghs,
Eyskens, Ghesquière,
Mme Verhoeven.
P.S. MM. Dallons, Harmegnies,
Moriau.
V.L.D. MM. De Croo, Eeman,
Versnick.
S.P. MM. Mahassine,
Van der Maelen.
P.R.L.- MM. de Donnée, Duquesne.
F.D.F.
P.S.C. M. Gehlen.
Vl.Blok M. Lowie.

Agalev/M. Van Dienderen.
Ecolo

B. — Suppléants

M. De Crem, Mme Hermans,
MM. Moors, Van Erps, N.
MM. Borin, Henry, Larcier,
Meureau.
MM. Chevalier, Daems, Lahaye,
Valkeniers.
Mme Dejonghe, MM. Schellens,
Schoeters.
MM. Michel, Reynders, Simonet.
MM. Beaufays, Mairesse.
MM. Sevenhans, Van den Eynde.

Mmes Nys, Schüttringer.

C. — Membre sans voix délibérative :

V.U. M. Borginon

Voir:

- 2170 - 98 / 99:

- N° 1 : Proposition de résolution de M. Van der Maelen.
- N° 2 : Amendements.

Voir aussi :

- N° 4 : Texte adopté par la commission.

(*) Cinquième session de la 49ème législature

Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1998 - 1999 (*)

29 APRIL 1999

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

over de situatie in Kosovo

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE BETREKKINGEN (1)

UITGEBRACHT DOOR DE HEER
Chokri MAHASSINE

- (1) Samenstelling van de commissie :
Voorzitter : de heer Duquesne (A)

A. — Vaste leden

C.V.P. HH. Cauwenberghs,
Eyskens, Ghesquière,
Mevr. Verhoeven.
P.S. HH. Dallons, Harmegnies,
Moriau.
V.L.D. H. De Croo, Eeman,
Versnick.
S.P. HH. Mahassine,
Van der Maelen.
P.R.L.- HH. de Donnée, Duquesne.
F.D.F.
P.S.C. H. Gehlen.
Vl.Blok H. Lowie.

Agalev/H. Van Dienderen.
Ecolo

B. — Plaatsvervangers

H. De Crem, Mevr. Hermans,
HH. Moors, Van Erps, N.
HH. Borin, Henry, Larcier,
Meureau.
HH. Chevalier, Daems, Lahaye,
Valkeniers.
Mevr. Dejonghe, HH. Schellens,
Schoeters.
HH. Michel, Reynders, Simonet.
HH. Beaufays, Mairesse.
HH. Sevenhans, Van den Eynde.

Mevr. Nys, Mevr. Schüttringer.

C. — Niet-stemgerechtigd lid

V.U. H. Borginon

Zie:

- 2170 - 98 / 99:

- Nr. 1 : Voorstel van resolutie van de heer Van der Maelen.
- Nr. 2 : Amendementen.

Zie ook :

- Nr. 4 : Tekst aangenomen door de commissie.

(*) Vijfde zitting van de 49ste zittingsperiode

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de résolution a été examinée par votre commission lors de ses réunions du 27 avril 1999.

I. EXPOSÉ INTRODUCTIF DE L'AUTEUR DE LA PROPOSITION

M. Van der Maelen renvoie au texte de sa proposition (cf. doc. n° 2170/1).

Il justifie le dépôt de la proposition par la volonté que la Chambre, avant que n'ait lieu sa dissolution, prenne position sur la situation au Kosovo et fournisse ainsi au gouvernement un cadre de référence et d'appréciation.

Par manque de temps, l'auteur a agi seul, mais il souhaite recueillir la plus large adhésion pour sa proposition, laquelle est dès lors susceptible d'être amendée.

II. DISCUSSION GÉNÉRALE

Les différents intervenants dans la discussion déclarent partager l'objectif de l'auteur, quant à la nécessité d'une prise de position de la Chambre avant sa dissolution.

M. Van Dienderen estime que, pour que son groupe politique puisse s'y rallier, la proposition devrait être considérablement modifiée, car sa formulation initiale équivaut à une légitimation de l'action agressive de l'OTAN. Or, il est grand temps de remplacer la logique militaire par celle de la diplomatie et de redonner à l'ONU un rôle moteur à la place de l'OTAN.

M. Borginon partage le point de vue de l'intervenant précédent, selon lequel la résolution en proposition devra être considérablement amendée.

Il a d'ailleurs cosigné certains des amendements proposés par l'intervenant précédent (cf. *infra*).

Il rappelle par ailleurs s'être toujours montré critique vis-à-vis de la tactique des bombardements suivie par l'OTAN. Si cette politique est condamnable, il faut cependant tenir compte de la réalité qu'elle a contribué à créer sur le terrain : il n'existe plus désormais de bonne solution.

M. Versnick déclare partager largement le point de vue de l'auteur de la proposition, même si un certain nombre d'amendements de détail apparaissent souhaitables (cfr. *infra*).

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit voorstel van resolutie besproken tijdens haar vergaderingen van 27 april 1999.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING VAN DE INDIENER VAN HET VOORSTEL VAN RESOLUTIE

De heer Van der Maelen verwijst naar de tekst van zijn voorstel van resolutie (zie Stuk nr. 2170/1).

Hij verantwoordt de indiening van het voorstel van resolutie door de wens dat de Kamer vóór haar ontbinding over de toestand in Kosovo een standpunt inneemt en zodoende de regering een referentie- en beoordelingskader aan de hand doet.

Wegens tijdgebrek handelde de indiener op eigen houtje, maar hij zou voor zijn voorstel van resolutie, dat overigens kan worden geamendeerd, graag de grootst mogelijke steun krijgen.

II. ALGEMENE BESPREKING

De verschillende sprekers verklaren het eens te zijn met de doelstelling van de indiener, namelijk de noodzaak om de Kamer nog vóór haar ontbinding een standpunt te laten innemen.

De heer van Dienderen is van mening dat, opdat zijn fractie zich erbij kan aansluiten, het voorstel van resolutie aanzienlijk zou moeten worden gewijzigd, want de oorspronkelijke formulering ervan komt erop neer dat het agressieve optreden van de NAVO wordt gelegitimeerd. Het is nochtans hoog tijd dat de militaire logica wordt vervangen door die van de diplomatie en dat de VN opnieuw de drijvende kracht worden in plaats van de NAVO.

De heer Borginon is het eens met het standpunt van de vorige spreker, volgens hetwelk de voorgestelde resolutie ingrijpend zal moeten worden geamendeerd.

Hij heeft overigens bepaalde van de door de vorige spreker ingediende amendementen medeondertekend (zie *infra*).

Bovendien brengt hij in herinnering dat hij altijd kritisch heeft gestaan tegenover de door de NAVO gevolgde tactiek van bombardementen. Al is deze methode te verwerpen, er moet rekening worden gehouden met de toestand die mede daardoor in het veld tot stand werd gebracht: voortaan bestaat geen juiste oplossing meer.

De heer Versnick verklaart het in ruime mate met het standpunt van de indiener van het voorstel van resolutie eens te zijn, al lijken een aantal amendementen over bijzonderheden wenselijk (zie *infra*).

Il dénonce par contre «l'esprit de Munich» qu'il décele dans la déclaration du premier intervenant et rappelle que lorsque «pacifisme» est interprété comme synonyme de «passivité», les conséquences à terme du choix de cette voie sont inévitablement les plus mauvaises possibles, comme l'histoire l'a montré à suffisance.

M. Deleuze déclare que son groupe politique ne peut accepter le texte proposé, dans lequel il ne voit guère plus qu'une motion pure et simple déguisée en proposition de résolution.

Il souhaiterait pour sa part voir la Chambre adopter un texte plus volontariste, qui donne clairement des injonctions au gouvernement et qui adopte une position se démarquant clairement de la politique dictée par les États-Unis.

Il lui paraît par ailleurs qu'au-delà des responsabilités - accablantes - de l'actuel régime serbe, il faudrait rappeler combien la communauté internationale a fait preuve de négligence vis-à-vis du Kosovo. La voie qui a été choisie dans le sillage des États-Unis - alors que la situation dans les Balkans réclame clairement le développement d'une politique européenne propre - n'a jusqu'à présent atteint aucun des objectifs annoncés et les conditions supplémentaires énoncées par l'OTAN ne font rien d'autre que de rallonger le conflit.

Au contraire, il faut appliquer de manière progressive, à l'instar de ce que propose le plan allemand dévoilé le 13 avril dernier, les résolutions de l'OTAN - dont l'option de principe d'une intervention n'est pas contestée par le groupe politique auquel appartient l'intervenant, ainsi que ce dernier l'a indiqué lors de la séance plénière du 25 mars dernier.

La proposition de résolution devrait également contenir une injonction au gouvernement, appelant ce dernier à adopter et à appliquer une politique généreuse à l'égard des réfugiés kosovars.

Enfin, l'intervenant s'insurge contre le fait que les manifestations en faveur de la paix soient interdites en Belgique.

Sur un plan plus général, il estime inacceptable que l'OTAN s'arroge le rôle de gendarme du monde et intervienne désormais en dehors de sa zone, alors que le représentant légitime de la communauté internationale est sans conteste l'ONU. L'attitude adoptée par l'Alliance risque de toute manière de se révéler contre-productive à terme, car quel argument pourrait-elle désormais opposer à la volonté d'une autre alliance régionale d'étendre sa zone ?

Hij stelt daarentegen de «geest van München» aan de kaak, die hij in de verklaring van de eerste spreker ontwaart, en brengt in herinnering dat als «pacifisme» wordt geïnterpreteerd als synoniem van «passiviteit», de langetermijngevolgen van de keuze voor die weg onvermijdelijk de slechtst mogelijke zijn, zoals de geschiedenis voldoende heeft aangetoond.

De heer Deleuze verklaart dat zijn fractie de voorgestelde tekst, waarin hij nauwelijks meer ziet dan een als voorstel van resolutie vermomde eenvoudige motie, niet kan aannemen.

Hij zou, wat hem betreft, graag zien dat de Kamer een meer voluntaristische tekst aanneemt, die aan de regering duidelijke aansporingen geeft en die een standpunt inneemt dat duidelijk afstand neemt van het door de Verenigde Staten gedicteerde beleid.

Hij is bovendien van mening dat naast de immense verantwoordelijkheid van het huidige Servische regime in herinnering zou moeten worden gebracht hoezeer de internationale gemeenschap zich tegenover Kosovo nalatig heeft getoond. De aanpak waarvoor in het spoor van de Verenigde Staten werd gekozen - terwijl de toestand in de Balkan duidelijk de ontwikkeling van een eigen Europees beleid nodig maakt - heeft tot dusver tot de realisatie van geen enkele van de aangekondigde doelstellingen geleid en de bijkomende voorwaarden die door de NAVO worden gesteld hebben alleen een verlenging van het conflict tot gevolg.

De resoluties van de NAVO moeten integendeel progressief worden toegepast, in navolging van het op 13 april jongstleden bekendgemaakte Duitse plan. Zoals de spreker in de plenaire vergadering van 25 maart jongstleden aangaf, wordt de principiële keuze van de NAVO voor een militair optreden door zijn fractie niet bestreden.

Het voorstel van resolutie zou ook een aansporing aan de regering moeten bevatten, waarbij deze laatste ertoe wordt opgeroepen ten aanzien van de Kosovaarse vluchtelingen een ruimhartig beleid te voeren en toe te passen.

Ten slotte komt de spreker op tegen het feit dat betogingen voor de vrede in België zijn verboden.

Meer in het algemeen vindt hij het onaanvaardbaar dat de NAVO zich de rol aanmatigt van politieagent van de wereld en voortaan optreedt buiten haar zone, terwijl de legitieme vertegenwoordiger van de internationale gemeenschap ontegensprekelijk de VN zijn. De houding van de Alliantie dreigt op termijn hoe dan ook een omgekeerd effect te hebben, want welke argumenten zal zij in de toekomst kunnen inbrengen tegen de wil van een andere regionaal bondgenootschap om zijn invloedssfeer uit te breiden?

L'intervenant conclut que, si l'on souhaite que l'Europe acquière une capacité militaire qui soit opérationnelle de manière autonome, il convient de se donner les moyens budgétaires pour ce faire.

M. Gehlen souligne que la résolution en discussion s'inscrit dans le cadre de la résolution n° 1199 du Conseil de Sécurité des Nations unies, ainsi que dans la logique des exigences formulées tant par la présidence de l'Union européenne que par la communauté internationale toute entière.

M. Lowie juge inacceptables, parce qu'irréalistes, deux aspects de la proposition : la référence à l'inviolabilité des frontières (point 11) et la volonté de promouvoir la coexistence pacifique des divers groupes ethniques dans les Balkans (point 14).

Le Kosovo multiculturel, que les auteurs de la proposition entendent promouvoir de cette manière, est utopique car la Yougoslavie multiculturelle n'a existé que sous la poigne de fer de la dictature communiste titiste et ne lui a pas survécu.

Contrairement à ce que pensent les auteurs de la résolution, la solution passe dès lors par la modification des frontières et par la reconnaissance du droit à l'autodétermination des peuples.

Dans le cas du Kosovo, ceci implique une division dans le cadre de laquelle une petite région dans le nord restera sous l'autorité de la Serbie, tandis que la majeure partie du Kosovo deviendra indépendante, ou rejoindra, le cas échéant, l'Albanie.

Enfin, le membre souligne son opposition à l'envoi d'une force d'intervention au sol et se prononce par ailleurs en faveur de l'accueil des réfugiés en Albanie, même si cet accueil implique un soutien financier considérable de la part des pays européens.

Mme Verhoeven met l'accent sur le caractère difficile des décisions prises et encore à prendre par la communauté internationale. Elle ne partage dès lors pas les prises de position trop réductrices de certains des intervenants précédents : la recherche d'une solution de paix est évidemment primordiale, mais il ne faudrait pas occulter le fait que les démarches purement diplomatiques, tant formelles qu'informelles, prises jusqu'à présent sont restées vaines ; quant au principe de l'autodétermination des peuples, invoqué par l'intervenant précédent, il ne doit pas faire oublier que c'est dans la coexistence pacifique des cultures que réside la civilisation.

M. Van Erps déclare partager le point de vue de l'intervenante précédente. Pour sa part, il juge que, si le texte est susceptible d'être amendé, il ne peut

Het besluit van de spreker luidt derhalve dat als men Europa tot een operationele en autonome militaire macht wil zien uitgroeien, daar de nodige budgettaire middelen voor moeten worden uitgetrokken.

De heer Gehlen onderstreept dat de ter bespreking voorliggende resolutie moet worden gezien in het licht van resolutie nr. 1199 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties; tevens vertolkt de tekst de logica achter de eisen van zowel het voorzitterschap van de Europese Unie als de gehele internationale gemeenschap.

De heer Lowie vindt twee aspecten van het voorstel onrealistisch en dus onaanvaardbaar: de verwijzing naar de onschendbaarheid van de grenzen (punt 11) en het streven naar een vreedzaam samenleven van de diverse etnieën in de Balkan (punt 14).

Het multiculturele Kosovo dat de indiener van het voorstel aldus voorstaat, berust op een utopie, want het multiculturele Joegoslavië heeft slechts bestaan tijdens het schrikbewind van de communistische dictator Tito en heeft diens dood overigens amper overleefd.

In tegenstelling tot wat de indiener van het voorstel denkt, bestaat de oplossing dus uit een grenswijziging en de erkenning van het recht op zelfbestuur van de volkeren ter plaatse.

Wat Kosovo betreft, betekent dat een opdeling waarbij een klein gebied in het noorden onder Servisch gezag blijft, terwijl het grootste gedeelte onafhankelijk zou worden en vervolgens eventueel bij Albanië kan aansluiten.

Tot slot onderstreept het lid dat hij zich tegen het sturen van een interventiemacht verzet en spreekt hij zich uit voor het opvangen van de vluchtelingen in Albanië, ook al zou zulks van de Europese landen een aanzienlijke financiële bijdrage vergen.

Mevrouw Verhoeven beklemtoont hoe moeilijk de door de internationale gemeenschap reeds genomen en nog te nemen beslissingen liggen. Bijgevolg is zij het niet eens met de te enge standpunten van een aantal voorgaande sprekers: uiteraard is het van primordiaal belang dat aan een vreedzame oplossing wordt gewerkt, maar daarbij mag men niet vergeten dat alle -zowel formele als informele- initiatieven van louter diplomatieke aard totnogtoe zijn mislukt; inzake het recht op zelfbeschikking waarover de vorige spreker het had, zij eraan herinnerd dat van beschaving pas sprake kan zijn, zo verschillende culturen erin slagen vreedzaam samen te leven.

De heer Van Erps deelt de zienswijze van de vorige sprekerster. Wat hem betreft is de voorgestelde tekst voor verbetering vatbaar, maar moet te allen prijze

toutefois être question d'en faire un manifeste reflétant le point de vue d'un groupe politique particulier.

M. Duquesne estime l'adoption d'une résolution par la Chambre d'autant plus importante que la dissolution des Chambres est imminente : il est essentiel que, pour jouer le rôle majeur qui est le sien dans le domaine de la politique étrangère, le gouvernement dispose d'un cadre de référence tracé par le parlement.

Contrairement à ce qu'ont semblé craindre plusieurs intervenants, le membre juge que la proposition en discussion n'est en rien comparable à une motion pure et simple. S'il est souhaitable de l'amender, il ne peut toutefois être question de la transformer en une accumulation de critiques - bien qu'il soit certes permis de se montrer réticent sur un certain nombre d'évolutions (comme le rôle trop prépondérant des États-Unis), de s'interroger sur l'opportunité de certaines mesures, de s'inquiéter de l'évolution de la situation (laquelle ne paraît pas totalement maîtrisée) et de regretter que le droit n'ait pas toujours été respecté.

D'une manière générale, cependant, il convient avant tout d'exprimer la solidarité belge avec l'action entreprise par l'OTAN ainsi qu'avec le consensus existant à ce sujet au sein de l'Alliance.

Il est clair que la situation doit faire l'objet d'une évaluation permanente, mais le moment de l'évaluation définitive n'est pas encore arrivé. Il apparaît dès lors inopportun de remettre déjà en cause des actions engagées avec l'approbation du Parlement.

Il faut par ailleurs souligner que l'objectif doit rester la recherche d'une solution négociée et que - même si l'intervention de l'OTAN a été pleinement justifiée par un état de nécessité - les principes du droit doivent être respectés; toute poursuite du processus doit voir celui-ci se rattacher aux principes de l'ONU.

L'intervenant souhaite par ailleurs que la résolution mette l'accent sur le rôle majeur que doit jouer la Russie dans la recherche d'une solution négociée.

Il lui apparaît également important d'exprimer la solidarité qu'appelle la situation difficile vécue par le Monténégro.

Enfin, il importe de ne pas traiter en adversaire la population serbe - qu'il ne faut pas confondre avec le régime du président Milosevic - et il faut donc éviter de lui faire perdre la face.

L'intervenant conclut que la paix a un prix mais qu'il ne faut pas donner l'impression qu'elle peut s'acquérir à n'importe quel prix.

worden voorkomen dat hij uitgroeit tot een pamflet van een of andere fractie.

Volgens *de heer Duquesne* is het van belang dat de Kamer een resolutie terzake goedkeurt, temeer daar zij op het punt staat te worden ontbonden. Teneinde de gewichtige rol te kunnen spelen die inzake buitenlandse politiek voor haar is weggelegd, moet de regering hoe dan ook over een door het parlement afgebakend referentiekader beschikken.

In tegenstelling tot wat een aantal sprekers kennelijk vrezen, is het lid van oordeel dat het ter bespreking voorliggende voorstel in niets met een gewonen motie te vergelijken is. Alhoewel het wenselijk ware er amendementen op in te dienen, kan er geen sprake van zijn de tekst te veranderen in een opeenstapeling van kritiek; een en ander neemt uiteraard niet weg dat enige terughoudendheid op zijn plaats is in verband met een aantal evoluties (zoals de te prominente rol van de Verenigde Staten), dat vraagtekens kunnen worden geplaatst bij de relevantie van sommige maatregelen, dat ongerustheid over de evolutie van de (blijkbaar niet geheel in de hand gehouden) toestand gewettigd is en dat de niet-naleving van de rechtsregels moet worden betreurd.

In het algemeen komt het er evenwel vooral op aan de Belgische solidariteit met de NAVO-acties, alsook de consensus die daarover binnen het Bondgenootschap heerst, te onderstrepen.

Het is duidelijk dat de toestand permanent moet worden geëvalueerd, maar voor een slotevaluatie is het nog te vroeg. Daarom lijkt het niet aangewezen nu al kritiek te formuleren op acties die met toestemming van het parlement werden uitgevoerd.

Bovendien dient te worden beklemtoond dat het nog steeds de bedoeling moet zijn om tot een onderhandelde oplossing te komen en dat de rechtsbeginselen moeten worden geëerbiedigd, ook al zijn de NAVO-acties volkomen gewettigd en noodzakelijk. Hoe de toestand ook moge evolueren, de door de VN gehanteerde beginselen moeten worden nageleefd.

Voor het overige wenst de spreker dat de resolutie de betekenisvolle rol van Rusland bij het zoeken naar een onderhandelde oplossing in de verf zou zetten.

Het lijkt hem eveneens van belang te doen blijken van solidariteit met Montenegro, dat momenteel moeilijke tijden doormaakt.

Tot slot is het uit den boze de Servische bevolking (die niet met het regime van president Milosevic mag worden gelijkgesteld) als een vijand af te schilderen; zij moet immers haar waardigheid kunnen behouden.

De spreker besluit met de woorden dat vrede een prijs heeft, al mag niet de indruk ontstaan dat om het even welke prijs kan worden betaald.

III. DISCUSSION DES AMENDEMENTS ET VOTES

Point 1

Un amendement (n° 16) est proposé par M. Van Dienderen et consorts. Il vise à remplacer le point 1.

M. Van Dienderen estime que la résolution doit davantage prendre en compte l'insuffisance de l'attention dont a fait preuve la communauté internationale vis-à-vis du Kosovo. Il déplore que la résolution n° 1462 adoptée par la Chambre le 3 juin 1998, qui demandait «de soutenir de nouveaux programmes de collecte des armes en Albanie et d'aider la police et les douanes albanaises à enrayer l'afflux d'armes en provenance d'Albanie» n'ait guère été suivie. Au contraire, l'UCK a pu disposer de toujours plus d'armes. Or, si le nationalisme est indéniablement la cause première des situations de conflits dans les Balkans, les actions extrémistes n'ont cependant été rendues possibles que par l'armement des intéressés. En l'occurrence, les milices de l'UCK ont pu terroriser ceux des Kosovars qui ne les suivaient pas et fournir ainsi un prétexte à Milosevic pour réagir. La trop longue passivité de la communauté internationale a débouché sur une guerre au coût exorbitant, alors qu'une action préventive aurait été autrement moins coûteuse.

De plus, la politique agressive et unilatérale menée par l'OTAN mine le droit international, ce qui, a terme, ne peut manquer de léser les membres les plus faibles de la communauté internationale.

M. Borginon, cosignataire des amendements, fait sien le point de vue développé par l'intervenant précédent.

M. Van der Maelen, suivi en cela par *MM. Versnick, Van Erps et Duquesne*, juge que, s'il serait judicieux que le Parlement évalue la manière dont tant la Belgique et ses institutions que la communauté internationale ont agi face aux deux crises récentes de l'Irak et du Kosovo, il serait par contre prématuré d'effectuer cette évaluation quand la crise est encore en cours.

Sur le fond, le membre conteste que la communauté internationale se soit désintéressée du destin du Kosovo. Il rappelle que la tenue d'un certain nombre d'élections en Serbie, prévue par les accords de Dayton, a incité la communauté internationale à parier sur une démocratisation interne en Serbie. Il est re-

III. BESPREKING VAN DE AMENDEMENTEN EN STEMMINGEN

Punt 1

De heer Van Dienderen c.s. dient amendement nr. 60 in, dat ertoe strekt punt 1 te vervangen.

De heer Van Dienderen is van mening dat de resolutie de al te geringe aandacht die de internationale gemeenschap aan Kosovo heeft geschonken, sterker in de verf moet zetten. Hij betreurt dat de door de Kamer op 3 juni 1998 ingediende resolutie nr. 1462, waarin werd gevraagd «*nieuwe wapeninzamelprogramma's in Albanië te steunen en de Albanese politie en douane te helpen de uitstroom van wapens uit Albanië te stoppen*», nauwelijks werd gevolgd. Het tegendeel is het geval: het UCK kon over almaar meer wapens beschikken. Nu lijdt het niet de minste twijfel dat het nationalisme de eerste oorzaak is van de conflictsituaties in de Balkan. Zulks neemt echter niet weg dat de extremistische operaties alleen door de bewapening van de betrokkenen mogelijk werden gemaakt. *In casu* hebben de UCK-milities dié Kosovaren die hen niet volgden, met terreur afgedreigd en Milosevic op die manier een voorwendsel gegeven om te reageren. De internationale gemeenschap heeft al te lang lijdzaam toegezien, wat heeft geleid tot een oorlog die waanzinnig veel geld kost, terwijl preventief optreden heel wat kostenbesparender ware geweest.

Bovendien ondergraaft de door de NAVO eenzijdig gevoerde, agressieve politiek het internationaal recht, wat op termijn alleen maar in het nadeel van de zwakste leden van de internationale gemeenschap kan uitvallen.

Ook *de heer Borginon* deelt, als mede-ondertekenaar van de amendementen, het door de vorige spreker uiteengezette standpunt.

Volgens *de heer Van der Maelen*, daarin gevolgd door *de heren Versnick, Van Erps en Duquesne*, ware het verstandig dat het parlement de wijze evalueert waarop zowel België en de Belgische instellingen als de internationale gemeenschap hebben gereageerd op de twee jongste crisissen die in Irak en in Kosovo hebben plaatsgevonden, maar dat het daarentegen voorbarig zou zijn die evaluatie uit te voeren op een ogenblik waarop de crisis nog steeds aan de gang is.

Wat de grond van de zaak betreft, betwist het lid dat de internationale gemeenschap niet met de toestand in Kosovo begaan zou zijn. Hij herinnert eraan dat de organisatie van een aantal verkiezingen in Servië, waarin het Dayton-akkoord voorzag, de internationale gemeenschap ertoe heeft aangezet de

grettable que l'opposition serbe ait commis l'erreur de ne pas participer à ces élections.

M. Versnick ajoute que, dans le cadre de la négociation des accords de Dayton, la communauté internationale avait dûment insisté auprès du président serbe pour qu'un règlement spécifique soit trouvé pour le Kosovo. Cette tentative s'est toutefois heurtée à une fin de non-recevoir du président Milosevic.

De toute manière, il est erroné de vouloir voir dans le point 1 de la proposition un *satisfecit* injustifié : le fait de faire mention des «très nombreuses tentatives» de la communauté internationale n'est rien d'autre que le reflet correct de la réalité.

MM. Van Erps et Duquesne partagent ce point de vue.

Le représentant du ministre des Affaires étrangères ajoute qu'après la conclusion des accords de Dayton, l'Union européenne a établi les conditions sous lesquelles elle entendait placer ses rapports avec les républiques de l'ex-Yougoslavie et qu'elle s'est tenue aux principes ainsi établis. Dans le cas de la Serbie et du Kosovo, elle a commencé par adopter une attitude susceptible d'induire un maximum d'évolutions positives : dans le contexte des élections en Yougoslavie, la pression sur le président Milosevic a été relâchée afin de ne pas handicaper *de facto* l'opposition; dans le cas du Kosovo, des formules susceptibles de ramener la confiance ont été recherchées - par exemple, en ce qui concerne le système éducatif - sous les auspices de la communauté de Sant' Egidio, avec le concours financier de l'Union européenne. Devant le sabotage systématique de ces tentatives par le régime de Belgrade (l'initiative de Sant Egidio a été définitivement torpillée en avril 1998), l'Union européenne a alors donné à la Serbie une série de signaux négatifs, par exemple en matière d'échanges commerciaux. Tant les incitations à l'ouverture que les pressions ont donc été utilisées.

M. Van der Maelen fait observer que ces explications montrent combien réductrice est la tentative des auteurs de l'amendement n° 16 de juger en une seule phrase de l'attitude de la communauté internationale dans son ensemble.

M. Van Dienderen rétorque que, si grande la responsabilité de Milosevic soit-elle, il n'en est pas moins nécessaire - et ce d'autant plus que l'on prône la voie diplomatique - de prendre en considération l'ensemble des actions et des réactions des uns et des autres.

democratisering in Servië krediet te geven. Het valt te betreuren dat de Servische oppositie de vergissing heeft begaan niet aan die verkiezingen deel te nemen.

De heer Versnick voegt daaraan toe dat de internationale gemeenschap er, in het raam van de onderhandelingen over het Dayton-akkoord, bij de Servische president sterk op had aangedrongen naar een specifieke regeling voor Kosovo te zoeken. Die poging stuitte echter op een veto van president Milosevic.

In elk geval is het onjuist in punt 1 van het voorstel een onverantwoorde instemming te willen zien: dat melding wordt gemaakt van de «*ononderbroken inspanningen*» van de internationale gemeenschap is niet meer dan een correcte weergave van de realiteit.

De heren Van Erps en Duquesne delen dat standpunt.

De vertegenwoordiger van de minister van Buitenlandse Zaken voegt daaraan toe dat de Europese Unie, na de ondertekening van het Dayton-akkoord, duidelijk heeft omlijnd onder welke voorwaarden haar betrekkingen met de republieken uit ex-Joegoslavië moesten verlopen, en dat zij zich aan de aldus gestelde voorwaarden heeft gehouden. Wat Servië en Kosovo betreft, heeft de Unie aanvankelijk een houding aangenomen die een zo positief mogelijke evolutie in de hand zou kunnen werken (in het raam van de in Joegoslavië gehouden verkiezingen, werd de druk op Milosevic wat verminderd teneinde de oppositie *de facto* geen stokken in de wielen te steken). Voor Kosovo werd naar formules gezocht die opnieuw het vertrouwen konden herstellen (dit gebeurde onder meer voor het onderwijssysteem, waar de Egidiusgemeenschap met de Europese Unie heeft samengewerkt). Gelet op het feit dat het regime in Belgrado die pogingen systematisch heeft tegengewerkt (zo werd het initiatief van de Egidiusgemeenschap in april 1998 definitief gekelderd), heeft de Europese Unie - bijvoorbeeld wat het handelsverkeer betreft - een aantal negatieve signalen naar Servië uitgezonden. De Unie stuurde dus enerzijds aan op een opening en oefende anderzijds pressie uit.

De heer Van der Maelen merkt op dat die toelichting aantoonde hoe verengend de indieners van amendement nr. 16 te werk gaan, wanneer zij pogen in één volzin een oordeel uit te spreken over de houding die de hele internationale gemeenschap aanneemt.

De heer Van Dienderen repliceert dat, ongeacht hoe groot de verantwoordelijkheid van Milosevic is, rekening moet worden gehouden met alle acties en reacties van alle betrokkenen, temeer daar een diplomatieke oplossing wordt voorgestaan. In dit geval moet

En l'occurrence, force est de constater que le blocus maritime imposé par les États-Unis sans être légitimé par les Nations unies équivaut à un acte de piraterie d'autant plus inacceptable que les États-Unis n'ont pas respecté l'embargo légitime sur les armes et ont contribué à armer l'UCK, dont les actions de harcèlement ont donné du grain à moudre au président serbe.

*
* *

L'amendement n° 16 de M. Van Dienderen et consorts est rejeté par 9 voix contre une.

Le point 1 est adopté par 9 voix et une abstention.

Point 2

M. Deleuze et consorts déposent un amendement (n° 12) tendant à nuancer l'explication de l'échec des tentatives de la communauté internationale en précisant que cet échec est dû «principalement» à l'attitude inflexible du président Milosevic.

Un second amendement (n° 2) est introduit par *MM. Lefevre et Gehlen* (voir doc. n° 2170/2, p. 2).

M. Lefevre précise qu'il s'agit à la fois de rappeler le prescrit de la résolution n° 1199 du Conseil de Sécurité et de souligner le double jeu du président serbe, qui entamait déjà son opération d'épuration ethnique au Kosovo alors qu'il faisait mine de négocier à Rambouillet.

*
* *

L'amendement n° 12 de *MM. Deleuze et consorts*, l'amendement n° 2 de *MM. Lefevre et Gehlen* et le point 2 ainsi amendé sont successivement adoptés à l'unanimité.

Point 3

L'amendement n° 15 de *M. Deleuze et consorts* (Doc. n° 2170/2) tend à compléter ce point par une disposition condamnant les actes de violence commis par des organisations albanaises telles que l'UCK.

M. Van Dienderen précise qu'il condamne, lui aussi, l'armée, la police et les organisations paramilitaires yougoslaves en ce qui concerne la déportation des Albanais kosovars, mais attire l'attention sur le fait que l'UCK a, par ses actes de violence à l'encontre des populations serbe et albanaise, poussé le régime

worden vastgesteld dat de zeeblokkade die door de Verenigde Staten wordt opgelegd maar niet door de Verenigde Naties werd goedgekeurd, gelijkstaat met een volstrekt illegale daad, die des te meer onaanvaardbaar is omdat de Verenigde Staten het rechtmatige wapenembargo niet in acht hebben genomen en hebben bijgedragen tot het bewapenen van het UCK, waarvan de guerrilla-acties het de Servische president knap lastig hebben gemaakt.

*
* *

Amendement nr. 16 van de heer Van Dienderen c.s. wordt verworpen met 9 stemmen tegen 1.

Punt 1 wordt aangenomen met 9 stemmen en 1 onthouding.

Punt 2

De heer Deleuze c.s. dient amendement nr. 12 in, dat ertoe strekt de verklaring voor het mislukken van de pogingen van de internationale gemeenschap te nuanceren door aan te geven dat die mislukking «voornamelijk» te wijten is aan de onbuigzame houding van president Milosevic.

Amendement nr. 2 (zie Stuk nr. 2170/2) wordt ingediend door *de heren Lefevre en Gehlen*.

De heer Lefevre stipt aan dat het erom te doen is enerzijds te herinneren aan het bepaalde in resolutie nr. 1199 van de Veiligheidsraad en anderzijds te wijzen op het dubbel spel van de Servische president, die de etnische zuivering al had ingezet terwijl hij in Rambouillet deed alsof hij aan de onderhandelingen deelnam.

*
* *

Amendement nr. 12 van de heer Deleuze c.s., amendement nr. 2 van de heren Lefevre en Gehlen en het aldus geamendeerde punt 2 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Punt 3

Amendement nr. 15 (Stuk nr. 2170/2 - 98/99) van *de heer Deleuze cs.* strekt ertoe dit punt aan te vullen met een veroordeling van het gewelddadig optreden van Albanese organisaties zoals bvb. het UCK.

De heer van Dienderen licht toe dat hij het eens is met de veroordeling van het Joegoslavische leger, politie en paramilitaire organisaties inzake de deportatie van de Kosovaarse Albanezen maar hij wijst erop dat het UCK harde wraakacties heeft uitgelokt vanwege het Servische regime door zelf gewelddaden te

serbe à exercer de sévères représailles. Il précise que l'UCK a cherché délibérément à provoquer cette réaction afin de légitimer une intervention de l'OTAN. Il tient dès lors à ce que la condamnation de tels actes de violence figure dans le texte de la résolution.

M. Van der Maelen marque son accord sur cette proposition, mais estime qu'il convient de mentionner toutes les organisations paramilitaires.

Mme Verhoeven présente dès lors l'amendement n° 36 tendant à insérer un point 2bis condamnant les actions violentes de toutes les organisations paramilitaires telles que l'UCK.

L'amendement n° 15 est retiré.

L'amendement n° 19 de MM. Duquesne, De Croo et Versnick tend à préciser qu'il s'agit de la déportation de la population civile albanophone du Kosovo. L'amendement ne donne lieu à aucune observation.

MM. Lefevre et Gehlen présentent l'amendement n° 3 tendant à condamner non seulement la déportation de la population civile du Kosovo, mais aussi la répression menée par l'armée yougoslave à l'encontre de celle-ci.

L'amendement n° 4 des mêmes auteurs a pour objet d'insérer un point 3bis faisant état de l'inquiétude suscitée par les déclarations du Haut Commissariat de l'ONU aux réfugiés répercutant de nombreux témoignages d'atrocités commises par l'armée, la police et les unités paramilitaires yougoslaves.

L'amendement n° 5 de MM. Lefevre et Gehlen tend à insérer un point 3ter précisant qu'il faut encourager les efforts déployés en vue d'assurer l'application du droit pénal international.

M. Van der Maelen marque son accord sur cet amendement.

*
* *

L'amendement n° 36 de Mme Verhoeven visant à insérer un point 2bis est adopté à l'unanimité.

L'amendement n° 3 de MM. Lefevre et Gehlen est adopté à l'unanimité.

L'amendement n° 19 de M. Duquesne et consorts est adopté à l'unanimité.

Le point 3, ainsi modifié, est également adopté à l'unanimité.

L'amendement n° 4 de MM. Lefevre et Gehlen visant à insérer un point 3bis est adopté par 9 voix et une abstention.

L'amendement n° 5 des mêmes auteurs visant à insérer un point 3ter est adopté à l'unanimité.

plegen tegen Serviërs en Albanezen. Hij voegt eraan toe dat het UCK dit bewust nastreefde om aldus een NAVO-interventie te legitimeren. Hij wenst dan ook een veroordeling van dergelijke gewelddaden in de tekst opgenomen te zien.

De heer Van der Maelen treedt het voorstel bij maar meent dat alle paramilitaire organisaties moeten worden vermeld.

Mevrouw Verhoeven dient hierop amendement nr. 36 in tot invoeging van een punt 2bis dat het gewelddadige optreden van alle paramilitaire organisaties, zoals het UCK, veroordeelt.

Amendement nr. 15 wordt ingetrokken.

Amendement nr. 19 van de heren Duquesne, De Croo en Versnick beoogt te preciseren dat het om de deportaties van de Albaneessprekende burgerbevolking van Kosovo gaat. Het amendement geeft geen aanleiding tot verdere bespreking.

De heren Lefevre en Gehlen dienen amendement nr. 3 in dat ertoe strekt niet alleen de deportatie maar ook de onderdrukking van de Kosovaarse burgerbevolking door het Joegoslavische leger te veroordelen.

Amendement nr. 4 van dezelfde indieners heeft tot doel een punt 3bis in te voegen, dat uiting geeft aan de bezorgdheid met betrekking tot de verklaringen van het Hoog Commissariaat voor de vluchtelingen van de Verenigde Naties, die namelijk talrijke getuigenissen van wrede daden vanwege het Joegoslavische leger, politie en paramilitaire eenheden weergeven.

Amendement nr. 5 van de heren Lefevre en Gehlen beoogt een punt 3ter in te voegen waarbij duidelijk wordt gesteld dat de inspanningen om de toepassing van het internationaal strafrecht te waarborgen, moeten worden aangemoedigd.

De heer Van der Maelen is het daarmee eens.

*
* *

Amendement nr. 36 van mevrouw Verhoeven tot invoeging van een punt 2bis wordt eenparig aangenomen.

Amendement nr. 3 van de heren Lefevre en Gehlen wordt eenparig aangenomen.

Amendement nr. 19 van de heren Duquesne c.s. wordt eenparig aangenomen.

Het aldus gewijzigde punt 3 wordt eveneens eenparig aangenomen.

Amendement nr. 4 van de heren Lefevre en Gehlen tot invoeging van een punt 3bis wordt aangenomen met 9 stemmen en 1 onthouding.

Amendement nr. 5 van dezelfde indieners tot invoeging van een punt 3ter wordt eenparig aangenomen.

Point 4

M. Van Dienderen propose de compléter le point 4 par une disposition soulignant que l'objectif visé au point 4, à savoir la condamnation du nationalisme, peut être atteint en accordant l'autonomie au Kosovo tout en respectant la population serbe et sans modifier les frontières européennes (*amendement n° 18 de M. Van Dienderen et consorts*).

M. Borginon estime que la situation est trop complexe pour accepter la disposition proposée comme seule et unique solution.

Mme Verhoeven partage ce point de vue. Elle estime du reste que la solution proposée est trop restrictive et qu'il faudrait prendre en compte l'ensemble de la région.

M. Van Dienderen maintient que l'amendement n'est pas restrictif et qu'il se borne à apporter une précision.

M. Borginon présente par ailleurs un amendement (n° 28) visant à remplacer, dans le texte néerlandais, le mot «*zuiverheid*» (pureté) par le mot «*zuivering*» (purification). Il explique que le but doit être de condamner un État déterminé qui recourt à une telle notion (purification).

M. Gehlen craint que que l'on ne passe trop facilement de la pureté ethnique à la purification ethnique et préfère dès lors conserver le mot «*zuiverheid*».

Plusieurs membres se rallient à ce point de vue.

*
* *

L'amendement n° 18 de M. Van Dienderen et consorts est rejeté par 3 voix contre une et 6 abstentions.

L'amendement n° 28 de M. Borginon est rejeté à l'unanimité.

Le point 4 est adopté à l'unanimité.

Point 5

L'amendement n° 14 de M. Van Dienderen et consorts vise à remplacer le texte proposé par la constatation que les objectifs des bombardements de l'OTAN, bombardements qui transgressent le droit international du fait qu'ils n'ont pas été autorisés par le Conseil de sécurité, ne sont pas atteints. L'auteur constate que depuis le début de ces bombardements, l'opposition serbe est réduite au silence, l'instabilité s'est accrue dans la région et les relations avec la Russie sont gravement perturbées.

M. Borginon se rallie à cette constatation: il estime en effet qu'il s'agit d'une analyse réaliste de la situation. Il présente d'ailleurs à l'amendement n° 14 un sous-amendement (n° 27) visant à remplacer le texte proposé par la constatation que si les bombardements de l'OTAN ne sont pas légitimés par le droit international, leur objectif est cependant acceptable.

Punt 4

De heer Van Dienderen stelt voor punt 4 aan te vullen met de bepaling dat het in dit punt beoogde doel, namelijk het veroordelen van nationalisme, kan worden gerealiseerd door het toekennen van autonomie aan Kosovo evenwel met respect voor de Servische bevolking en zonder de Europese grenzen te wijzigen (*amendement nr. 18 van de heren Deleuze c.s.*).

De heer Borginon meent dat de gegeven omstandigheden te complex zijn om de voorgestelde bepaling als enige oplossing te kunnen accepteren.

Mevrouw Verhoeven treedt die zienswijze bij, zij vindt de voorgestelde oplossing overigens te beperkend, de hele regio zou moeten worden bekeken.

De heer Van Dienderen blijft erbij dat het amendement geen beperking inhoudt maar slechts een precisering aanbrengt.

Voorts dient *de heer Borginon* amendement nr. 28 in dat het woord zuiverheid door zuivering beoogt te vervangen. Hij licht toe dat het de bedoeling moet zijn een welbepaald land te veroordelen dat van een een dergelijk concept (zuivering) gebruik maakt.

De heer Gehlen vreest dat de stap van ethnische zuiverheid naar ethnische zuivering niet zo groot is en verkiest bijgevolg de term zuiverheid te behouden.

Verschillende leden sluiten zich bij die zienswijze aan.

*
* *

Amendement nr. 18 van de heer Deleuze c.s. wordt verworpen met 3 stemmen tegen 1 en 6 onthoudingen.

Amendement nr. 28 van de heer Borginon wordt eenparig verworpen.

Punt 4 wordt eenparig aangenomen.

Punt 5

Amendement nr. 14 van de heer Deleuze c.s. beoogt de voorgestelde tekst te vervangen door de vaststelling dat de doelstellingen van de NAVO-bombardementen, die ingaan tegen het internationaal recht omdat ze niet zijn toegestaan door de Veiligheidsraad, niet worden gehaald. Hij stelt vast dat sinds de bombardementen aanvingen, de Servische oppositie monddood is gemaakt, dat de instabiliteit in de regio is toegenomen en dat de relaties met Rusland ernstig zijn verstoord.

De heer Borginon treedt die vaststelling bij, hij meent dat het een nuchtere analyse van de situatie inhoudt. Hij dient overigens subamendement nr. 27 in op amendement nr. 14. Het houdt de vaststelling in dat de NAVO-bombardementen evenwel niet gelegitimeerd zijn door het internationaal recht maar dat het motief van de actie ze toch aanvaardbaar maken.

Il est constaté, en ordre subsidiaire, qu'il n'a pas été suffisamment tenu compte de la réaction éventuelle de Milosevic et du fait que les bombardements n'ont pas permis d'éviter une épuration ethnique sur le terrain.

M. Gehlen ne peut se rallier à cette constatation, étant donné qu'elle ne tient pas suffisamment compte du plan du ministre allemand Fischer.

*
* *

L'amendement n° 27 de *M. Borginon* est rejeté à l'unanimité.

L'amendement n° 14 de *M. Van Dienderen* et consorts est rejeté par 9 voix contre une.

Le point 5 est adopté par 9 voix contre une.

Points 6 et 7

Plusieurs amendements sont présentés en ce qui concerne le soutien apporté au point 6 à la position adoptée par le Conseil européen du 14 avril 1999 et les conditions auxquelles la Yougoslavie doit satisfaire pour que les opérations militaires de l'OTAN puissent être suspendues (point 7).

L'amendement n° 6 de MM. Lefèvre et Gehlen vise à modifier les conditions fixées au point 6 pour arrêter les opérations militaires de l'OTAN, afin de les conformer davantage aux conclusions de la présidence allemande de l'Union européenne et aux exigences de la communauté internationale.

L'amendement n° 11 de M. Deleuze et consorts visant à insérer un point 6bis tend à souligner la nécessité que la position adoptée par le Conseil européen (du 14 avril 1999) soit mise en oeuvre de façon progressive et équilibrée, en se basant sur le plan de paix élaboré par le gouvernement fédéral allemand à la mi-avril.

L'amendement n° 29 de M. Borginon visant à insérer un point 7bis appelle aussi explicitement le gouvernement à soutenir activement l'initiative allemande.

L'auteur souligne, à cet égard, l'importance du phasage du processus de paix.

Le représentant du ministre des Affaires étrangères précise qu'il faut relativiser ce phasage: le plan allemand n'implique nullement que l'on s'écarte de la politique menée jusqu'à présent; c'est en outre de Belgrade que dépend la décision d'entamer le retrait des troupes yougoslaves du Kosovo, division à la suite de laquelle l'OTAN pourrait suspendre les bombardements pendant vingt-quatre heures.

M. Borginon maintient que le texte de la résolution tient encore trop compte de la situation antérieure à la présentation du plan allemand.

M. Van der Maelen opte pour le libellé de *l'amendement n° 37 de MM. Versnick et Duquesne* (qui remplace l'amendement n° 1 des mêmes auteurs) ten-

In bijkomende orde wordt vastgesteld dat er onvoldoende rekening werd gehouden met de mogelijke reactie van Milosevic en dat de bombardementen een etnische zuivering op het terrein niet hebben kunnen voorkomen.

De heer Gehlen gaat met die vaststelling niet akkoord omdat het onvoldoende rekening houdt met het plan van de Duitse minister Fischer.

*
* *

Amendement nr. 27 van de heer Borginon wordt eenparig verworpen.

Amendement nr 14 van de heer Deleuze c.s. wordt verworpen met 9 stemmen tegen 1.

Punt 5 wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 1.

Punten 6 en 7

Met betrekking tot de in punt 6 gestelde steun voor het standpunt van de Europese Raad van 14 april 1999 en de voorwaarden waaraan Joegoslavië moet voldoen opdat de militaire actie van de NAVO zou worden opgeschort (punt 7), worden verschillende amendementen ingediend.

Amendement nr. 6 van de heren Lefèvre en Gehlen wijzigt de in punt 6 gestelde voorwaarden om de NAVO-acties te stoppen teneinde ze meer af te stemmen op de conclusies van het Duitse EU-voorzitterschap en op de eisen van de internationale gemeenschap.

Amendement nr. 11 van de heer Deleuze c.s. tot invoeging van een punt 6bis beoogt de noodzaak van de geleidelijke en evenwichtige tenuitvoerlegging van het standpunt van de Europese Raad (dd. 14 april 1999) te onderstrepen. Daarbij wordt uitgegaan van het vredesplan dat midden april door de Duitse Bondsregering werd uitgewerkt.

Ook *amendement nr. 29 van de heer Borginon*, tot invoeging van een punt 7bis, roept de regering expliciet op het Duitse plan te steunen.

De indiener onderstreept daarbij het belang van de fasering in het vredesproces.

De vertegenwoordiger van de minister van Buitenlandse Zaken verduidelijkt dat de zogenaamde fasering moet worden gerelativeerd: het Duitse plan houdt geenszins een afwijzing in van de tot dusver gevolgde politiek, het hangt bovendien van Belgrado af om met de terugtrekking van de Joegoslavische troepen uit Kosovo aan te vangen waarop de NAVO de bombardementen gedurende een etmaal kan opschorten.

De heer Borginon blijft erbij dat de tekst van de resolutie nog te veel rekening houdt met de situatie van het vóór Duitse plan.

De heer Van der Maelen opteert voor de formulering van het amendement nr. 37 van de heren Versnick en Duquesne tot invoeging van een punt 7bis (dat

dant à insérer un point 7bis qui met l'accent sur l'ensemble des initiatives prises par la présidence allemande, en particulier en vue de permettre à la Russie de jouer un rôle diplomatique et en vue d'obtenir un mandat de l'ONU.

*
* *

L'amendement n° 6 de MM. Lefevre et Gehlen est adopté par 9 voix et une abstention.

Le point 6, ainsi modifié, est adopté par un vote identique.

L'amendement n° 11 de M. Deleuze et consorts tendant à insérer un point 6bis est rejeté par 9 voix contre une.

Le point 7 est adopté à l'unanimité.

L'amendement n° 29 de m. Borginon, tendant à insérer un point 7bis, est rejeté à l'unanimité.

L'amendement n° 37 de MM. Versnick et Duquesne, présenté en remplacement de l'amendement n° 1 et tendant à insérer un point 7bis, est adopté par 9 voix et une abstention.

Point 8

M. Duquesne et consorts présentent un amendement (n° 20) tendant à souligner que, quelles que soient les circonstances, la Russie doit pouvoir être associée à la recherche d'une solution.

M. Van der Maelen est également de cet avis.

L'amendement n° 10 de M. Deleuze et consorts tend à insérer un point 8bis visant à demander que toute décision gouvernementale de participation des forces armées belges à une offensive terrestre fasse préalablement l'objet d'un débat parlementaire.

M. Van Dienderen souligne qu'il est important de préciser que les partis politiques doivent être tenus informés des décisions prises par le gouvernement quant à l'envoi de troupes terrestres.

Mme Verhoeven fait observer qu'en raison de la dissolution imminente du parlement, il n'est pas opportun de prévoir un débat parlementaire. Elle renvoie à son amendement n° 38 tendant à insérer un point 12bis, qui demande au gouvernement d'informer le parlement, même après la dissolution de celui-ci, et l'opinion publique le plus fidèlement possible avant de prendre la décision d'engager des troupes terrestres belges.

*
* *

L'amendement n° 10 est ensuite retiré.

amendement nr. 1 van dezelfde indieners vervangt), waarbij de nadruk wordt gelegd op het geheel aan initiatieven van het Duits voorzitterschap, in het bijzonder inzake de mogelijke diplomatieke rol van Rusland en inzake het bekomen van een VN-mandaat.

*
* *

Amendement nr. 6 van de heren Lefevre en Gehlen wordt aangenomen met 9 stemmen en 1 onthouding.

Het aldus gewijzigde punt 6 wordt met dezelfde stemming aangenomen.

Amendement nr. 11 van de heer Deleuze c.s. tot invoeging van een punt 6bis wordt verworpen met 9 stemmen tegen 1.

Punt 7 wordt eenparig aangenomen.

Amendement nr. 29 van de heer Borginon tot invoeging van een punt 7bis wordt eenparig verworpen.

Amendement nr. 37 van de heren Versnick en Duquesne, ter vervanging van amendement nr. 1 en tot invoeging van een punt 7bis, wordt aangenomen met 9 stemmen en 1 onthouding.

Punt 8

De heer Duquesne c.s. dient amendement nr. 20 in dat beoogt te onderstrepen dat Rusland in ieder geval, ongeacht de omstandigheden, bij de oplossing van het conflict moet kunnen worden betrokken.

De heer Van der Maelen is het hiermee eens.

Amendement nr. 10 van de heer Deleuze c.s. beoogt een punt 8bis in te voegen dat stelt dat elke regeringsbeslissing tot deelname van de Belgische strijdkrachten aan een grondoffensief, zou worden voorafgegaan door een parlementair debat.

De heer Van Dienderen benadrukt dat het belangrijk is te stellen dat de politieke partijen op de hoogte blijven van de beslissingen van de regering inzake het sturen van grondtroepen.

Mevrouw Verhoeven wijst er op dat, gelet op de komende ontbinding van het parlement, de verwijzing naar een parlementair debat niet is aangewezen. Zij refereert hierbij naar haar amendement nr. 38 tot invoeging van een punt 12bis waarbij de regering wordt verzocht om het parlement, ook na de ontbinding ervan, en de publieke opinie zo nauwgezet mogelijk te informeren vóór ze de beslissing neemt om Belgische grondtroepen in te zetten.

*
* *

Amendement nr. 10 wordt hierop ingetrokken.

L'amendement n° 20 de M. Duquesne et consorts est adopté à l'unanimité.

Le point 8, ainsi modifié, est adopté par un vote identique.

L'amendement n° 21 de M. Duquesne et consorts tendant à insérer un point *8bis* est adopté à l'unanimité.

Point 9

Ce point ne donne lieu à aucune observation et est adopté à l'unanimité.

Point 10

Ce point n'appelle pas d'observations.

Il est adopté à l'unanimité.

Point 10bis (nouveau)

L'amendement n° 22 de MM. Duquesne et consorts, sous-amendé par l'amendement n° 35 de M. Duquesne, vise à prendre en compte l'attitude courageuse du gouvernement du Monténégro.

Le sous-amendement n° 35 à l'amendement n° 22 et l'amendement n° 22 insérant un point 10bis sont successivement adoptés à l'unanimité.

Point 11

Au point 11, qui pose le principe de l'inviolabilité des frontières, *M. Borginon* dépose un amendement (n° 31), qui précise que la mise en oeuvre de ce principe ne peut se faire que «moyennant l'accord des pays concernés».

Mme Verhoeven, MM. Van der Maelen, Van Dienderen et Gehlen jugent cet ajout inopportun.

Mme Verhoeven déclare que le groupe politique auquel elle appartient applique les mêmes principes aux Balkans qu'à l'Afrique : les frontières doivent être respectées.

M. Van der Maelen ajoute que, dans la pratique, la négociation d'un accord international postule l'accord des parties.

Amendement nr. 20 van de heer Duquesne c.s. wordt eenparig aangenomen.

Het aldus gewijzigde punt 8 wordt met dezelfde stemuitslag aangenomen.

Amendement nr. 21 van de heer Duquesne c.s. tot invoeging van een punt *8bis* wordt eenparig aangenomen.

Punt 9

Over dit punt worden geen opmerkingen gemaakt. Het wordt eenparig aangenomen.

Punt 10

Over dit punt worden geen opmerkingen gemaakt.

Het wordt eenparig aangenomen.

Punt 10bis (nieuw)

Amendement nr. 22 van de heer Duquesne c.s., dat wordt gesubamendeerd door amendement nr. 35 van de heer Duquesne, strekt ertoe rekening te houden met de moedige houding van de Montenegrijnse regering.

Amendement nr. 22 waarbij een punt 10bis wordt ingevoegd en het daarop betrekking hebbende amendement nr. 35 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Punt 11

De heer Borginon dient op punt 11, dat het principe van de onschendbaarheid van de grenzen stelt, amendement nr. 31 in, waarin wordt gepreciseerd dat dit principe slechts met het «akkoord van de betrokken landen» kan worden toegepast.

Volgens mevrouw Verhoeven en de heren Van der Maelen, Van Dienderen en Gehlen is die toevoeging ongepast.

Mevrouw Verhoeven stipt aan dat haar fractie voor de Balkan dezelfde principes huldigt als voor Afrika : de grenzen moeten in acht worden genomen.

De heer Van der Maelen voegt eraan toe dat in de praktijk het onderhandelen over een internationale overeenkomst onderstelt dat de partijen daarmee instemmen.

Un deuxième amendement (*amendement n° 32 de M. Lowie*), prônant le refus de la construction multiculturelle et la division du Kosovo (voir le point de vue défendu par l'auteur dans la discussion générale ci-avant), est jugé inacceptable par *M. Van der Maelen et Mme Verhoeven*.

*
* *

Les amendement n°s 31 de M. Borginon et 32 de M. Lowie sont successivement rejetés à l'unanimité.

Le point 11 est adopté à l'unanimité.

Point 12

L'amendement n° 17 de M. Van Dienderen et consorts, sous-amendé par *l'amendement n° 39 de MM. Van Dienderen et Borginon*, condamne le bombardement d'installations de la télévision yougoslave et proteste contre l'interdiction des manifestations en Belgique.

M. Van der Maelen fait observer que de très nombreuses indications témoignent de l'utilisation des installations de la télévision yougoslave pour l'information et le monitoring des groupes serbes au Kosovo. Ces installations sont dès lors devenues un objectif militaire du fait des Serbes eux-mêmes.

Enfin, s'agissant des programmes télévisés eux-mêmes, il faut rappeler qu'ils ne sont conçus que comme un instrument de propagande au service du régime. Ils sont ainsi totalement muets sur le sort de la population kosovare.

M. Gehlen s'insurge contre le fait que l'amendement n° 17 donne à penser que l'action de propagande de la télévision yougoslave serait comparable à l'attitude adoptée en Belgique vis-à-vis des manifestants.

*
* *

Le sous-amendement n° 39 de MM. Van Dienderen et Borginon et l'amendement n° 17 de M. Van Dienderen et consorts sont successivement rejetés par 9 voix contre une.

Le point 12 est adopté à l'unanimité.

Point 12bis (nouveau)

L'amendement n° 26 de MM. Versnick, De Croo et Duquesne, qui traite de la nécessité d'informer le

Een tweede amendement (*amendement nr. 32 van de heer Lowie*), waarin de weigering van de multiculturele constructie en de splitsing van Kosovo worden voorgestaan (zie het standpunt dat de indiener heeft verdedigd tijdens de algemene bespreking), wordt door *de heer Van der Maelen en mevrouw Verhoeven* onaanvaardbaar geacht.

*
* *

Amendement nr. 31 van de heer Borginon en amendement nr. 32 van de heer Lowie worden achtereenvolgens eenparig verworpen.

Punt 11 wordt eenparig aangenomen.

Punt 12

Amendement nr. 17 van de heer Van Dienderen c.s., waarop *amendement nr. 39 van de heren Van Dienderen en Borginon* als subamendement werd ingediend, veroordeelt «de bombardementen op installaties van de Joegoslavische televisie-omroep» en protesteert tegen het verbieden van de betogingen in België.

De heer Van der Maelen wijst erop dat uit tal van aanwijzingen blijkt dat de installaties van de Joegoslavische televisie-omroep worden gebruikt tot informatie en sturing van de Servische groepen in Kosovo. Die installaties zijn dus militaire doelwit-ten geworden door toedoen van de Serviërs zelf.

Wat ten slotte de televisie-uitzendingen zelf betreft, dient eraan te worden herinnerd dat ze uitsluitend zijn opgevat als een propagandamiddel ten dienste van het regime en dat ze niet de minste aandacht besteden aan het lot van de Kosovaarse bevolking.

De heer Gehlen protesteert tegen het feit dat amendement nr. 17 laat uitschijnen dat de propaganda van de Joegoslavische televisie vergelijkbaar zou zijn met de houding die in België ten aanzien van de betogers wordt aangenomen.

*
* *

Subamendement nr. 39 van de heren Van Dienderen en Borginon en amendement nr. 17 van de heer Van Dienderen c.s. worden achtereenvolgens verworpen met 9 stemmen tegen 1.

Punt 12 wordt eenparig aangenomen.

Punt 12bis (nieuw)

Amendement nr. 26 van de heren Versnick, De Croo en Duquesne, dat betrekking heeft op de noodzaak

Parlement après sa dissolution, est remplacé par un *amendement* (n° 38) de *Mme Verhoeven*, reprenant le point de vue développé par l'intervenante dans la discussion de l'article 8 (cf. *supra*).

Il est par ailleurs unanimement rappelé que le gouvernement devra veiller, pendant la période de dissolution - conformément à l'engagement pris par le Premier ministre -, à discuter de toute évolution ultérieure avec des représentants des formations politiques démocratiques, moyennant une procédure ad hoc à trouver.

*
* *

L'amendement n° 26 est retiré.

L'amendement n° 38 de *Mme Verhoeven* insérant un point 12bis est adopté à l'unanimité.

Point 13

Au point 13, qui traite de la situation des réfugiés, *M. Van Dienderen et consorts* proposent un *amendement* (n° 13), qui précise que la Belgique et l'Union européenne doivent veiller à l'accueil des réfugiés sur leurs propres territoires.

M. Versnick est d'avis que la formulation initiale du point 13 est en fait plus large.

L'amendement n° 13 est retiré.

L'*amendement* n° 23 de *M. Duquesne et consorts* remplace les mots «les Albanais du Kosovo» par les mots «les Kosovars albanophones».

Cet amendement ainsi que le point 13 ainsi amendé sont successivement adoptés à l'unanimité.

Point 14

Un *amendement* (n° 33) est proposé par *M. Lowie*. Il reflète le point de vue développé par cet intervenant dans la discussion générale ci-avant.

L'*amendement* n° 7 de *MM. Lefevre et Gehlen* vise à placer l'initiative que l'Union européenne est invitée à prendre dans une perspective à long terme (voir Doc. n° 2170/2, pp. 3 et 4).

L'amendement n° 33 de *M. Lowie* est rejeté à l'unanimité.

om het parlement in te lichten nadat het ontbonden is, wordt vervangen door *amendement nr. 38* van *mevrouw Verhoeven*, waarin het standpunt wordt opgenomen dat de spreekster tijdens de bespreking van punt 8 heeft uiteengezet (zie hierboven).

Er wordt bovendien eenparig aan herinnerd dat de regering na de ontbinding, overeenkomstig het engagement van de eerste minister, erop zal moeten toezien dat elke latere evolutie wordt besproken met vertegenwoordigers van de democratische politieke partijen, mits een daartoe geschikte procedure wordt gevonden.

*
* *

Amendement nr. 26 wordt ingetrokken.

Amendement nr. 38 van mevrouw Verhoeven, dat tot doel heeft een punt 12bis in te voegen, wordt eenparig aangenomen.

Punt 13

De heer Van Dienderen c.s. dient op punt 13, dat betrekking heeft op de situatie van de vluchtelingen, *amendement nr. 13* in, waarin wordt aangegeven dat «ook België en de Europese Unie (...) zich [dienen] te engageren in een ruimhartige opvang van de Kosovaarse vluchtelingen in de lidstaten van de Unie.».

Volgens *de heer Versnick* is de oorspronkelijke formulering van punt 13 in feite ruimer.

Amendement nr. 13 wordt ingetrokken.

Met zijn *amendement nr. 23* beoogt *de heer Duquesne c.s.* de woorden «de Kosovaarse Albanezen» te vervangen door de woorden «de Albaneessprekende Kosovaren».

Amendement nr. 23 en het aldus geamendeerde punt 13 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Punt 14

De heer Lowie dient *amendement nr. 33* in, dat het standpunt weergeeft dat de spreker tijdens de algemene bespreking heeft uiteengezet.

Amendement nr. 7 van *de heren Gehlen en Lefevre* heeft tot doel het initiatief dat de Europese Unie verzocht wordt te nemen in een lange-termijnperspectief te plaatsen (zie Stuk nr. 2170/2, blz. 3 en 4).

Amendement nr. 33 van *de heer Lowie* wordt eenparig verworpen.

L'amendement n° 7 de MM. Lefevre et Gehlen, ainsi que le point 14 ainsi modifié, sont successivement adoptés à l'unanimité.

Point 14bis (nouveau)

Un amendement (n° 34), insérant un point 14bis, est introduit par M. Lowie. Il reflète le point de vue développé par cet intervenant dans la discussion générale (cf. supra).

L'amendement n° 34 de M. Lowie est rejeté à l'unanimité.

Point 15

L'amendement n° 7 de MM. Lefevre et Gehlen tend à compléter le point 15 de la même manière que le point 14 (cf. supra).

Cet amendement, ainsi que le point 14 ainsi modifié, sont successivement adoptés à l'unanimité.

Point 16

Mme Verhoeven fait observer que, quels que soient les ajouts susceptibles d'être proposés (voir les amendements proposés en points 17 et 18), ce point doit clore le texte adopté.

Ce point est adopté à l'unanimité.

Points 17 et 18 (nouveaux)

Plusieurs amendements sont déposés, qui ont pour objet d'ajouter à la proposition des points supplémentaires.

L'amendement n° 30 de MM. Versnick et Duquesne vise à ce que le Parlement exprime son soutien aux demandes futures qui seraient adressées par le HCR à la communauté internationale.

L'amendement n° 8 de M. Deleuze et consorts invite le gouvernement «à ne pas marquer son accord à un nouveau concept stratégique permettant à l'OTAN d'agir hors zone, hors cas de légitime défense, sans mandat de l'ONU».

M. Versnick constate qu'il y a un large accord pour estimer que les initiatives de la communauté internationale devraient être prises sous l'égide des Nations unies; force est toutefois de constater que le mode

Amendement nr. 7 van de heren Gehlen en Lefevre en het aldus gewijzigde punt 14 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Punt 14bis (nieuw)

De heer Lowie dient amendement nr. 34 in, dat het standpunt weergeeft dat de spreker tijdens de algemene bespreking heeft uiteengezet (zie supra).

Amendement nr. 34 van de heer Lowie wordt eenparig verworpen.

Punt 15

Amendement nr. 7 van de heren Lefevre en Gehlen strekt ertoe punt 15 op dezelfde wijze als punt 14 aan te vullen (cf. supra).

Dit amendement, alsook het aldus gewijzigde punt 14, worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Punt 16

Mevrouw Verhoeven merkt op dat dit punt het afsluitende punt van de aangenomen tekst moet blijven, ongeacht wat er nog aan wordt toegevoegd (zie de op de punten 17 en 18 voorgestelde amendementen).

Dit punt wordt eenparig aangenomen.

Punten 17 en 18 (beide nieuw)

Teneinde aan het voorstel een aantal bijkomende punten toe te voegen, wordt een reeks amendementen ingediend.

Met amendement nr. 30 willen de heren Versnick en Duquesne het parlement ertoe bewegen zijn steun te betuigen aan verzoeken die het UNHCR in de toekomst aan de internationale gemeenschap zou richten.

Amendement nr. 8 van de heer Deleuze c.s. strekt ertoe de Belgische regering uit te nodigen «zich niet akkoord te verklaren met een nieuw strategisch concept dat de NAVO in staat stelt zonder VN-mandaat buiten haar grondgebied op te treden, uitgezonderd bij wettige zelfverdediging».

De heer Versnick stelt vast dat iedereen het er in grote lijnen over eens is dat de internationale gemeenschap al haar initiatieven onder het toezicht van de Verenigde Naties moet ontplooiën; niettemin blijkt

de fonctionnement de l'ONU, hérité du passé, ne permet pas pour l'instant à l'institution de jouer, dans le contexte de l'après-guerre froide, le rôle qui devrait être le sien.

L'intervention de l'OTAN, justifiée par la nécessité de sauver des vies humaines, a été rendue obligée par ce blocage.

M. Van Dienderen ne conteste pas que des situations d'exception appellent parfois des réponses d'exception. Il s'insurge toutefois contre le fait que les États-Unis, le Royaume-Uni et la France, principaux protagonistes des actions militaires sur la Serbie, mais par ailleurs membres permanents du Conseil de Sécurité, n'aient rien tenté pour réformer le fonctionnement de ce dernier, paralysé par le droit de veto.

MM. Gehlen et Van der Maelen font observer que la commission débatta le 28 avril du nouveau concept stratégique de l'OTAN avec le Premier ministre. L'adoption d'un amendement faisant référence au nouveau concept stratégique de l'OTAN n'est par contre pas à sa place dans le cadre de la présente proposition de résolution.

M. Van Dienderen conteste ce point de vue : l'intervention de l'OTAN vis-à-vis de la Serbie ne montre-t-elle pas à suffisance que le nouveau concept stratégique permettant à l'OTAN d'agir hors zone est d'ores et déjà appliqué au Kosovo?

MM. Dallons et Moriau proposent d'ajouter (amendement n° 24) une référence à l'élan de solidarité qui s'est fait jour en Belgique pour venir en aide aux réfugiés kosovars.

Sur la proposition de *Mme Verhoeven et du président*, la commission corrige la formulation de ce nouveau point («se félicite ...» au lieu de «se réjouit ...»).

L'amendement n° 25 de *MM. Dallons et Moriau* propose l'ajout d'un point faisant référence à la poursuite des programmes humanitaires et à l'accueil des réfugiés, aux initiatives à prendre pour favoriser une solution négociée, à l'information de la population belge et aux conditions de modification (il faudrait une nouvelle décision politique) du mandat des militaires belges envoyés en Albanie (voir doc. n° 2170/2, pp. 8 et 9).

MM. Duquesne, Van der Maelen et Versnick font observer que certains points de cet amendement font double emploi avec d'autres points de la proposition.

de VN op organisatorisch vlak nog steeds te lijden onder vergissingen uit het verleden, waardoor zij momenteel niet in staat is de rol te vervullen die haar in dit post-Koude-Oorlogtijdperk toekomt.

Door die matte houding van de VN kon de NAVO niet anders dan in te grijpen, teneinde mensenlevens te redden.

De heer Van Dienderen betwist niet dat uitzonderlijke situaties soms uitzonderlijke antwoorden vergen. Wel is hij verontwaardigd over het feit dat de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk, die niet alleen het voortouw nemen in de interventie tegen Servië maar die ook vaste leden van de Veiligheidsraad zijn, in het verleden niets hebben ondernomen om de werking van die door het veto-recht vleugellam gemaakte Raad te versoepelen.

De heren Gehlen en Van der Maelen merken op dat de commissie op 28 april met de eerste minister over de nieuwe NAVO-strategie van gedachten zal wisselen. Voor het overige wordt in het licht van de ter bespreking voorliggende resolutie maar beter geen amendement aangenomen, dat naar die nieuwe NAVO-strategie verwijst.

De heer Van Dienderen is het oneens met die zienswijze. Het NAVO-optreden tegen Servië toont immers overduidelijk aan dat de nieuwe NAVO-strategie, waarbij het bondgenootschap buiten zijn grenzen mag optreden, nu al in Kosovo wordt toegepast.

In amendement nr. 24 stellen *de heren Dallons en Moriau* een verwijzing voor naar de golf van solidariteit die in België ten aanzien van de Kosovaarse vluchtelingen is ontstaan.

Op voorstel van *mevrouw Verhoeven en de voorzitter* brengt de commissie in dat nieuwe punt een tekst-correctie aan («is ingenomen met ...» in plaats van «verheugt zich ...»).

Amendement nr. 25 van de heren Dallons en Moriau strekt tot de toevoeging van een punt waarin wordt gerefereerd aan de voortzetting van de humanitaire programma's en de opvang van de vluchtelingen, aan de noodzakelijke initiatieven ter bevordering van een onderhandelde oplossing, aan de voorlichting van de Belgische bevolking, alsook aan de voorwaarden waaronder het mandaat van de naar Albanië gestuurde militairen mag worden gewijzigd (zulks vereist met name een nieuwe politieke beslissing) (zie Stuk nr. 2170/2, blz. 8 en 9).

De heren Duquesne, Van der Maelen en Versnick merken op dat een aantal punten van dit amendement elkaar overlappen.

M. Dallons sous-amende dès lors son amendement initial, pour tenir compte de ces observations (voir l'amendement n° 40, doc. n° 2170/2, pp. 12 et 13).

L'amendement n° 9 de *M. Deleuze et consorts* vise à ajouter à la proposition un nouveau point, invitant l'Europe «à tout mettre en oeuvre pour acquérir une capacité militaire qui soit opérationnelle de façon autonome».

M. Versnick s'interroge sur les implications financières de la mise en oeuvre d'une telle politique : si les États européens doivent consacrer à la Défense nationale la même proportion de leur PNB que les États-Unis, ne va-t-on pas vers un doublement du budget de la Défense nationale en Belgique?

MM. Van der Maelen et Van Dienderen contestent ce point de vue. Dès lors que les ambitions européennes en matière de défense seraient en tout état de cause plus limitées que l'interventionisme planétaire des États-Unis, il devrait être possible - grâce aux économies d'échelle - de renforcer la capacité de défense européenne sans trop augmenter la part des budgets nationaux consacrée aux dépenses militaires.

M. Van Dienderen ajoute que le doublement du budget est par contre requis en ce qui concerne les dépenses consacrées aux initiatives diplomatiques (renforcement de l'OSCE ...).

MM. Versnick et Gehlen font observer que les auteurs de l'amendement n° 9 font clairement référence à la «capacité militaire» de l'Europe.

*
* *

L'amendement n° 30 de *MM. Versnick et Duquesne* est adopté à l'unanimité.

L'amendement n° 8 de *M. Deleuze et consorts* est rejeté par 10 voix contre une.

L'amendement n° 9 des mêmes auteurs est retiré.

L'amendement n° 24 de *MM. Dallons et Moriau* ainsi que l'amendement n° 40 de *M. Dallons* qui remplace l'amendement n° 25 sont successivement adoptés à l'unanimité.

De heer Dallons dient daarom een subamendement op zijn oorspronkelijke amendement in, teneinde met die opmerkingen rekening te houden (zie amendement nr. 40, Stuk nr. 2170/2, blz. 12 en 13).

Amendement nr. 9 van de heer Deleuze c.s. strekt ertoe in de voorgestelde tekst een nieuw punt in te voegen, waarin Europa ertoe wordt uitgenodigd «alles in het werk te stellen om een militaire capaciteit te verwerven die zelfstandig kan optreden».

De heer Versnick vraagt zich af wat de tenuitvoerlegging van een en ander zal kosten: zo de EU-lidstaten hetzelfde percentage van het BNP voor defensie moeten uittrekken als de Verenigde Staten, zou dat wel eens tot een verdubbeling van de Belgische begroting van defensie kunnen leiden.

De heren Van der Maelen en Van Dienderen betwisten dat. De Europese ambities inzake defensie zouden immers hoe dan ook minder ver reiken dan de planetaire interventiedrang van de Verenigde Staten; bijgevolg zou het mogelijk moeten zijn -via een schaalvergroting- de capaciteit van de Europese defensiemacht op te voeren zonder dat de nationale uitgaven voor defensie daartoe al te zeer hoeven te stijgen.

Volgens *de heer Van Dienderen* is het daarentegen wel noodzakelijk in een verdubbeling te voorzien van het budget voor diplomatieke initiatieven (verdere uitbouw OVSE,...).

De heren Versnick en Gehlen stippen aan dat de indieners van amendement nr. 9 wel degelijk «een militaire capaciteit» voor ogen hebben.

*
* *

Amendement nr. 30 van de heren Versnick en Duquesne wordt eenparig aangenomen.

Amendement nr. 8 van de heer Deleuze c.s. wordt verworpen met 10 stemmen tegen 1.

Amendement nr. 9 van dezelfde indieners wordt ingetrokken.

Amendement nr. 24 van de heren Dallons en Moriau, alsook amendement nr. 40 van de heer Dallons ter vervanging van amendement nr. 25, worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Intitulé

A la suite des modifications apportées au texte, *M. Van der Maelen* dépose un *amendement (n° 41)* qui remplace l'intitulé, de manière à élargir l'objet de la résolution aux Balkans.

Cet amendement est adopté à l'unanimité.

*
* *

L'ensemble de la proposition, telle qu'amendée, est adopté par 10 voix contre une.

Le rapporteur,

Le président,

C. MAHASSINE

A. DUQUESNE

Opschrift

Als gevolg van de in de tekst aangebrachte wijzigingen, dient *de heer Van der Maelen amendement nr. 41* in, dat ertoe strekt het opschrift te wijzigen, zodat de resolutie op de hele Balkan betrekking heeft.

Dat amendement wordt eenparig aangenomen.

*
* *

Het gehele, aldus geamendeerde voorstel van resolutie wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 1.

De rapporteur,

De voorzitter,

C. MAHASSINE

A. DUQUESNE